

תעשיית הבילויים

מגמת הפיכת אזורי תעשייה מיושנים למתחמי בילוי ופנאי הולכת ומתגברת. בימים אלה מושלמים פרויקטים בתל אביב, בראשון לציון ובמצפה רמון. הקהל והיזמים מגלים התלהבות

שני שיליה

חובכי מדורי האוכל וכו לקרוא בשנה האחרונה על לא מעט פתיחות של מסעדות באזור התעשייה של ראשון לציון. סוהו הוותיקה נהפכה לאחת המסעדות המצליחות בישראל, חיים כהן פתח סניף נוסף לריקסי ונראה שהסצנה במקום רוחשת ומלאה עניין. התעודות במקום אינה נעצרת בתחום המזון, וגם המרחב הציבורי עובר שינויים משמעותיים כחלק מהמהפך של אזור התעשייה למתחם בילוי.

במתחם יש כ-26 אלף מ"ר של שטחים ציבוריים, שעוברים תהליך שדרוג בעלות של כ-25 מיליון שקל. לאחר סיום השיפוץ, במקום מוסכים וריח של גרין, יזכו המבקרים במרחב פתוח רוחש בפעילויות תרבות ופנאי. על תכנון התחדשות המקום אמון משרד האדריכלים מיזליץ כסיף, אותו משרד שתיכנן את פרויקט החירוש של נמל תל אביב לפני כמה שנים.

אם כנמל תל אביב האייקון האדריכלי היה ריגונת מעץ, שיוצרות חוויית הליכה חרשה ומראה מוזהה למקום, בראשון לציון העיצוב יתבסס על משולשים תלת-ממדיים.

פרויקט החירוש של אזור התעשייה התחיל לפני כחמש שנים. האדריכלית נגית מיזליץ כסיף, שותפה במשרד מיזליץ כסיף אדריכלים, מסבירה שבצורה רצו לייצר במקום מרחב ציבורי אקטיבי. כדי ליצור למקום זהות ברורה וייחודית החליטו בצוות החירוש להתייחס לתרבות הרחוב כהשראה לתכנון. "צירנו שפה עיצובית שמתאימה למקום, מעין אלמנטים רבי-פאות שיוצרים זהות למתחם ומשתנים בהתאם לפעילויות שונות", מסבירה מיזליץ כסיף.

מבחינתם של האדריכלים ושל אנשי העירייה המטרה היתה לייצר מקום שמעודר מפגשים לא פרמליים בין המבקרים במקום. לצורך כך ישנם מקומות ישיבה מטוגנים שונים וכן מקומות שיכור לים לארח הפועות או אירועים. מיזליץ כסיף מוסיפה כי "אנחנו כאדריכלים צריכים לייצר את התנאים למפגש דמוקרטי ופתוח, שמעודר פעילויות שונות במרחב הציבורי, להבדיל ממרחב סיני תני וממוגן. בראשון לציון ניסינו לייצר כמה שתעודר ויומות ופעילות. זה מצע פתוח להרבה אפשרויות".

פרויקט חירוש אזור התעשייה בראשון לציון והפיכתו למתחם בילוי הוא חלק ממגמה רחבה שמתקיימת בעוד מקומות בישראל, כמו באזור התעשייה של בני ברק שעובר בימים אלה תהליכים דומים ואזור יריד המזרח הצמוד לנמל תל אביב שמתחדש כאחד. רונה. האדריכל צדיק אליקים, שותף במשרד אליקים אדריכלים, היה שותף לתוכנית כנמל תל אביב ובעת עובד על תכנון מתחם יריד המזרח. אליקים מספר כי "התופעה קיימת בהרבה אזורי תעשייה או נמלים בעולם, שעם התפתחות הטכנולוגיה נונחו, כמו הנמל בתל אביב, נמל ברצלונה וכן הלאה".

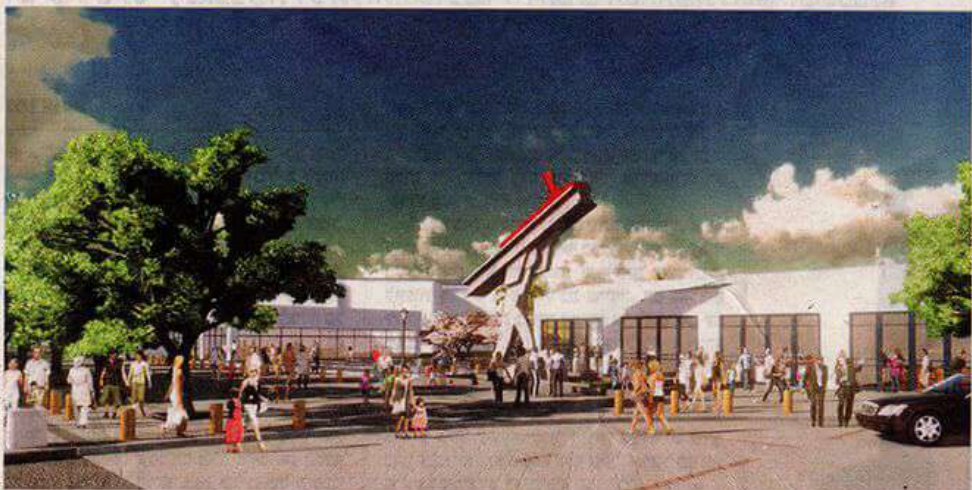
אליקים מספר כי בתכנון של יריד המזרח, המטרה היא להפוך אותו מאזור התנייה של מתחם הנמל לאזור בילוי בפני עצמו, שיאפשר לעוד עסקים ליהנות מההצלחה של פרויקט החירוש של נמל תל אביב. הטיפול מתמקד גם באזורי הישיבה שקרובים לעסקים, ובגישה נוטה ללא כלי רכב.

חידוש בפריפריה

לא רק במרכז גילו את הפוטנציאל של חירוש אזורי תעשייה. גם למצפה רמון הגיעה הבשורה, ובאחרונה השתיים בעיר השלב הראשון של השיפוץ של אזור התעשייה הישן.

אדריכל מאור רויטמן, שותף במשרד מיזליץ כסיף אדריכלים, עובד על תכנון אזור התעשייה במצפה רמון. רויטמן מאמין שמדובר בתופעה מורכבת: "לאזורי התעשייה הישנים יש ויקה לעיר, מהרמה התודעתית ועד לרמה הפיזית, כך שטיפול בהם יכול להיות חלק מתהליך החייאת העיר. צריך לזכור שהם נמצאים בדרך כלל במרחק הליכה ממרכז העיר".

מעבר לתהליך החיובי מבחינה עירונית, לרעתו של רויטמן הצורך להתאים אזור שכבר שימש לצורך מסוים יוצר מצע מעניין להתפתחות של פתרונות לא סטנדרטיים: "זה מתחם לא סטרילי, ולכן צריך פתרונות יצירתיים יותר - מרמת הסדרת התנועה והחי

הדמייה של מתחם יריד המזרח בתל אביב. מנסים לשחזר את ההצלחה של מתחם הנמל

אזור התעשייה המתחדש במצפה רמון. חומרים במראה מקומי

עוזבים את הקניונים וחוזרים לרחוב

טל סלמור, אדריכלית הבית של חברת אקו-סטיו, עוסקת בתוכנית תפקידה כבר שנים רבות במרחב הציבורי. לרעתה, בשנותיים האחרונים נות חלה התקדמות בהתייחסות לאזורי התעשייה: "באמצעות פיתוח סביבתי וחברתי האדריכלים יוצרים חיבור בין העיר לאזורי התעשייה הישנים ומתחילים לנצל את הפוטנציאל שלהם למטרות חדשות".

לרעתה, השינוי הוא גם חלק מהחזרה לרחוב העירוני ולחיפוש העירוניות בישראל. "בניית המתחמים האלה קשורה למהפך שחל בתרבות הצריכה של הישראלי המצוי. אם פעם כולם נחרו לקניונים, כיום יש יציאה לרחוב ולמרחב הציבורי הפתוח".

נייה, דרך טיפול במבנים קיימים ועד שמירה על פעילות שוטפת של עסקים שמתפקדים גם בזמן יישום הפרויקט".

למרות הפרויקט המושקע והמחשבה הרבה שהשקיעו במיזליץ כסיף, רויטמן מסייג ומסביר ש"אדריכלות לבד לא תעשה את השינוי המיוחל. אנחנו יודעים לתכנן חללים מארחים ומוזינים, אבל אי אפשר להתבסס רק על זה וצריך שיווק חכם, מיתוג ופעילות יזומה, ולשם כך צריך מינהלת לפרויקט. החברה הממשלתית לתירות הקימה מינהלת כזו, שבראשה עומד רן וולף. הם בקשר רציף עם בעלי העסקים במתחם, ובשלב זה בוחנים מימון לשיפוץ החזיתות ופעילים למימוש פעילות תרבות יזומה".

את התפישה שהנחתה את המתכננים בנוגע לאזור התעשייה במצפה רמון אפשר לכנות "מרבית" - בנייה באמצעות חומרים שנראים מקומיים, עם נגיעות עדינות ומרחב מאוורר ונטול עומס. רויטמן אומר כי "מראש ידענו שזה לא פרויקט כובוני או עם תקציב גדול. הוא שקט מאוד לעומת מתחמים אחרים שתיכננו כמו הרובע בראשון לציון, שהוא יותר בולט מסביבתו ומייצר שפה חרשה".

הדמייה: צילום אלקום ארנון

צילום: אלקום ארנון